

Eýran we Garward uniwersitetiniň çykyşlary

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Eýran we Garward uniwersitetiniň çykyşlary EÝRAN we GARWARD UNIWERSITETINIŇ ÇYKYŞLARY

Liberal çep bilen yslam radikalizminiň arasyndaky bu çylşyrymly sepleşme geosyýasy ylalaşygyň çäklerini aşyp, howply ideologiki, psihologiki, strategiki derejelere baryp ýetýär

Eýran amerikan ýokary okuw jaýlarynda Gaza urşuna protest bildirmek maksady bilen guralan talyplaryň çykyşlaryny öwmekde «El-Kaide» bilen birleşdi.

Dini lider Ali Hamaneý demonstratlaryň «taryhyň dogry tarapyndadygyny» aýdyp, şeýle diýdi:

– Ysraýyl garşy (goranyş frontunyň) başga şahasyny emele

getirmegi başardylar.

«El-Kaide bolsa, esasy ýolbaşçylygyň adyndan beýanat bilen çykyş edip: «Günbatarly ýokary okuw jaýlarynda bolýan protestler bilen buýsançly Gazada bolyp geçýän genosidi ret edýändiklerini aýdýan talyplardan emele gelen protest hereketini goldaýarys we üns berýärис» diýdi.

Liberal çep bilen yslam radikalizminiň arasyndaky bu çylşyrymly seleşme geosyýasy ylalaşygyň çäklerini aşyp, howply ideologiki, psihologiki, strategiki derejelere baryp ýetýär.

Palestin dawasyny goldaýan çepçi talyplar hereketiniň köplenç adam hukuklaryna we sosial adalar temalaryna üns berýändigi dogry. Emma radikal oppozisiýanyň imperializmiň bikunun we wagtlaýyn önümi hökmünde Ysraýyla gönükdirən bölegi «El-Kaide» we Eýran režimi ýaly radikal yslamçylaryň garaýışlaryna gabat gelýär.

Kartada Ysraýyla ýer goýman «Derýadan deñize azat Palestina» şygary günbatarly ýokary okuw jaýlaryndaky «garadonly» talyplar bilen radikal yslamçylaryň dini we ideologiki sebäpler bilen Ysraýyly ýok etmegi qada beeýän has giň gürrüñiniň arasynda gorkunç seleşme döredýär.

Şu sebäpleriň başynda-da Günbataryň täsirini gowşatmak we syýasy yslam modelini güýçlendirmek bar.

Şeýlelik bilen günbatarly ýokary okuw jaýlarynda okaýan talyplar, arasynda ýasaýan, azatlyklarynyň we okaýan ýerleriniň hezilini görýän Günbataryň gowşamagynyň parçasyna, radikallaryň medeni we dini garaşsyzlyk baýdagы astynda radikallyklaryny goramagy üçin gurala öwrülýär.

Çepçi liberalizmiň biagyrylygynyň garşysynda radikal toparlaryň talyp protestlerini ýoýmagy, bulary öz bet pygyllaryny kanunylaşdymak, tarapdar gatlaklaryny giňeltmek, tarapdarlaryny aýaga galdyrmak maksady bilen platforma öwürmek üçin strategiki mümkünçiliklere öwürmekleri ýer alýar.

Çepçi liberallaryň gözlerini kör eden ýagdaý özleri bilen radikal yslamçylaryň arasyndaky seleşme bolup biler. Biriniň beýlekisinden tapawutly sosial we syýasy maksatlar üçin tagalla edýändigine üns bermäň, umumy duşmanlara garşı

göreşlerinde ahlak-moral taýdan öñdediklerine ynanýarlar. Çepçi liberallar tagallalarynyň adalat, deňkik, köp dürli medeniýetlik üçindigine ynanýan bolsa, radikallar «korrupsiýa we ahlak çöküşligine garşıy mukaddes uruş» şygaryna perdelenip diýdimzor we ýapyk jemgyyetleri döretmek isleýärler.

Mysal üçin, liberallaryň bürenjegi hemmetaraplaýyn goldamagy bu adatdan daşary çykyşyň gelip ýeten derejesidir. Liberallar bürenjegi hoşniýetliliğiň, köpdürliliğiň we medeni imperializme garşıy oppozisiýanyň simwoly hökmünde öñe sürýän bolsa, syýasy yslam jemgyyetleriniň liderleri bürenjegi zenana garşıy kimlik (aýratynlyk), basyş, diýdimzorluk we boýun egdirmé oýnunda ulanýarlar!

Emma iki lageriň arasyndaky ideologiki baglanychyk ikisiniň durmuşa geçiräge synanyşýan maksatlarynyň we ahyrky netijeleriniň arasyndaky görnetin tapawutlylyklardan has güýçli bolup görünýär.

Iki tarapam radikal üýtgeşme häzirki häkimiyet gurluşlarynyň ýykylma pikirini oňlaýar.

Jemgyyetçilik hereketleri, syýasy agzalalyk ýa-da ýaragly göreş arkaly maksatlaryny amala aşyrmak we adyl jemgyýete ýetmekbüçün rewolýusion hereketiň gerekdigine bolan ynanjy paýlaşýarlar.

Iki tarapyňam aýdýan zatlary adalatsyzlyga garşıy çykmaga, adalat üçin göremäge we global derejedäki güýçlere garşı umumy gyrakladylma duýgularyna üns berýänem bklsa, taraplaryň her biriniň öz hereketlerini we strategiýalaryny dogry çykarmak üçin beýlekiniň beýan ediş çarçuwasyndan peýdalanýandygy sebäpli aralaryndaky dil tapyşma üçin durnukly esaslar emele gelýär.

Biraz yza göz aýlasak, Eýranyň rewolýusuon maksatlaryna ýetmek üçin sosialistik edebiýatlardan we ideologiýalardan strategiku taýdan peýdalanandygyny görýärис.

Rewolýusion duýgulary herekete geçirmek üçin özüne anti-imperialistik şygaryň faktorlaryny goşdy, marksistik-leninistik sosial-ykdysady adalat bilen garyp-gasarlara we ezilenlere arka durmak terminologiyasyny ulandy.

Şu manýowr Eýranyň şa režimine garşıy oppozisiýany birleşdirmek

maksady bilen Ali Şeriatiniň pikirlerinden peýdalanylп, çepçi toparlar we alymlar bilen strategiki bileleşikler gurmagynda möhüm rol oýnady.

Şu görünüşde liberal çepiň Günbatar kapitalizminiň ykdysadybwe sosial netijelerine gönükdirən tankydy bilen syýasy yslamyň Günbataryň ahlak çöküşliginiň netijesi hökmünde gören zadyna eden tankydy munuň halkara derejesinde kimlik (milli aýratynlyk) çaknyşyklaryny gorjalan syýasatlarda ulanylmagy biri-birine garym-gatym boldy.

Liberal çepiň demokratiýanyň militarizasiýasyna gönükdirən tankydy bilen syýasy yslamyň Günbatar bilen umumy gatnaşyklara gönükdirən tankydy biri-biriniň içinden eriş-argac bolup geçdi.

Syýasy yslamyň «Günbatar tarapdarlygyny edýän režimleriň gowşaklygyndan» peýdalanyandygy muslimanlaryň maddy we medeni güýclere üstünäki haçparaz agalygy hökmünde garaýandygy üçin Günbatar bilen gatnaşyklaryň köpüsine gönükdirən tankydy bilen umumy harman döretdi.

Munuň iň soňky mysaly «El-Kaidäniň» 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabryndaky Nýu-Ýorka we Wašingtona eden hüjümleri boýunça ýörenen pikirleri Usame bin Ladiniň tutaryklary bilen gorkunç şekilde gabat gelen dilçi we syýasy aktiwist Noaam Homskidir.

Homskiý hüjümleriň ABŞ-nyň Ýakyn Gündogarda we beýleki ýerlerde onlarça ýyllap ýörenen harby syýasatynyň netjesidigini we munuň gazaply nägileliklere getirendigini öne sürüpdi.

Homskininiň amerikan daşary syýasatyna eden tankydy bellikleri belli bir derejede Bin Ladiniň ABŞ-nyň yslam dünýäsiniň duşmanydygy hakdaky aýdýanlaryna hyzmat etdi.

Şol bir wagtyň özünde Bin Ladiniň aggressiýany we radikalizmi ullanmagy Homskininiň amerikan syýasatynyň duşmançılıgyň artmagyna we terrorizmiň möwjemegine getirýändigi baradaky pikirlerini berkitdi.

Nedim KUTEÝŞ,
Liwanly žurnalist.

Çarşenbe, 05.06.2024 ý. Publisistika